

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Zásahové jednotky služby pořádkové policie
Policie České republiky

Autor:	Roman Fišer
Vedoucí práce:	Mgr. Roman Bláha
Studijní obor:	Sociální pedagogika, specializace bezpečnostní služby
Datum odevzdání:	31. ledna 2010

Zadání bakalářské práce

NÁZEV PRÁCE:	Zásahové jednotky služby pořádkové policie Policie České republiky
ZADÁNÍ PRÁCE:	Osvětlit opodstatněnost zásahových jednotek služby pořádkové policie Policie České republiky, organizace a činnost útvarů zásahových jednotek, jejich charakteristika, právní úprava, hlavní úkoly. Zaměření se na problematiku praktického výkonu služby a výcviku.
JMÉNO STUDENTA:	Roman Fišer
ROČNÍK:	3.
OBOR:	Sociální pedagogika
SPECIALIZACE:	Bezpečnostně právní
KATEDRA:	Společenských věd FM VŠE
TERMÍN ZADÁNÍ:	Březen 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma
**„Zásahové jednotky služby pořádkové policie
Policie České republiky“**

jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou, elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne 31. ledna 2010

.....
Roman Fišer

Poděkování

Touto cestou chci poděkovat vedoucímu práce **Mgr. Romanu Bláhovi** za odborné vedení práce, za poskytování cenných rad, jeho čas, trpělivost a věcné připomínky.

Dále děkuji **Doc. Dr. JUDr. Janu Hejdovi** za poskytnuté rady k této práci.

Anotace

Zásahové jednotky služby pořádkové policie Policie České republiky

Zásahové jednotky služby pořádkové policie jsou speciální útvary Policie České republiky, které jsou organizačně začleněné u krajských ředitelství policie a u Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. Jedná se o útvary, jejichž charakter činnosti vychází především ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a dalších interních aktů řízení. Tyto jednotky byly zřízeny a fungují jako speciální prostředek policie v boji proti nebezpečným ozbrojeným pachatelům zvláště závažné úmyslné trestné činnosti, organizované trestné činnosti a proti pachatelům hromadného narušení veřejného pořádku a v neposlední řadě proti osobám ohrožujícím bezpečnost osob a majetku. Vzhledem k silám a prostředkům, kterými tyto jednotky disponují, plní ještě další úkoly, které z povahy věci nemůže plnit žádný jiný útvar policie a pokud ano, tak se značným úsilím nebo rizikem, které plyne z nebezpečnosti takových to pachatelů. Za dobu svého působení u Policie České republiky si zásahové jednotky vydobily takové postavení, že dnes si jen těžko kdo umí představit fungující policejní sbor bez těchto policejních útvarů. To samozřejmě platí i do budoucna, kdy zásahové jednotky budou hrát nezastupitelnou roli v boji s trestnou činností a ochranou společnosti před pachateli závažné trestné činnosti.

Annotation

SWAT teams of anti-riot police service

Police of the Czech Republic

SWAT teams of anti-riot police service are special formations of Police of the Czech Republic which are organizationally incorporated by Regional police directorate and by Regional police directorate of the capital Prague. It is a case of formations which activity flows mainly in accordance with the law No. 273/2008 Statute Book - Police of the Czech Republic and Internal Official Acts. These corps were established and still operate as special police device for the fight against dangerous armed offenders particularly weighty intentional criminal activity, organized criminal activity and against offenders who commit mass disturbance and breach of peace, last but not least against persons who endanger safety of people and possession. Due to disposed force and device they fulfill other tasks which aren't solved by other police crops and if these ones try they could manage it only by using considerable effort or risk which flow from the peril of these offenders. Within the time these corps functioning by Police acquire such a position that nobody can imagine operating police corps without these ones mentioned. Of course it pays for future when SWAT teams play the irreplaceable role in the fight against criminal activity and for public protection against the offenders of the consequential criminal activity.

Obsah

Úvod	9
1. Zásahové jednotky Policie České republiky	11
1.1 Pojem zásahové jednotky	11
1.2 Zařazení zásahových jednotek v systému policie	11
1.3 Začlenění zásahových jednotek v organizační struktuře kraje...	12
1.4 Současná právní úprava zásahových jednotek	13
2. Historie, charakteristika a hlavní úkoly zásahových jednotek .	14
2.1 Historie vzniku zásahových jednotek	14
2.2 Charakteristika činnosti zásahových jednotek	16
2.3 Hlavní úkoly zásahových jednotek	16
2.4 Zásady činnosti zásahových jednotek	17
3. Organizace zásahových jednotek a jejich dělení	23
3.1 Řízení a organizace zásahových jednotek	23
3.2 Rozdělení zásahových jednotek	24
3.3 Organizační struktura zásahových jednotek.....	25
3.4 Základní úkoly policistů u zásahové jednotky.....	26
4. Síly, prostředky a metody zásahových jednotek	35
4.1 Síly zásahových jednotek	35
4.2 Prostředky zásahových jednotek	35
4.3 Metody činnosti zásahových jednotek	37
5. Výkon služby u zásahových jednotek	38
5.1 Výběrové řízení k zásahovým jednotkám	41
5.2 Výcvik policistů u zásahových jednotek	42
5.3 Taktická příprava u zásahových jednotek	45

5.4 Návuk chování v zátěži.....	47
5.5 Posttraumatická péče.....	50
6. Spolupráce zásahových jednotek s ostatními subjekty	51
6.1 Spolupráce s útvarem rychlého nasazení	51
6.2 Spolupráce se službou kriminální policie a vyšetřování	52
6.3 Spolupráce s útvary služby pořádkové policie	53
6.4 Spolupráce se složkami IZS	54
7. Závěr	55
8. Seznam použité literatury a jiných odborných zdrojů	59
9. Přílohy.....	60

Úvod

Tématem bakalářské práce je charakteristika činností zásahových jednotek služby pořádkové policie (dále jen „zásahové jednotky“) u Policie České republiky se zaměřením na jejich začlenění do organizační struktury u Policie České republiky. Práce krátce zmiňuje historii vzniku, důvod a účel, pro který byly zásahové jednotky zřízeny. Charakterizuje hlavní úkoly a nastiňuje některé činnosti, které zásahové jednotky plní, jako je dohled nad dodržováním a ochranou veřejného pořádku, dále pak jejich využití v boji s trestnou činností se zaměřením na zadržení pachatelů závažné trestné činnosti a v neposlední řadě i spolupráci při ochraně majetku občanů a záchraně lidských životů v rámci jejich začlenění do integrovaného záchranného systému v duchu hesla Policie České republiky: „Pomáhat a chránit“. Práce popisuje právní úpravu, organizační strukturu, charakterizuje jednotlivé funkce na zásahové jednotce, taktiku služebních zákroků z pohledu praktického výkonu služby.

Nedílnou součástí činnosti zásahových jednotek je i spolupráce s ostatními útvary Policie České republiky, zejména pak úzká spolupráce se službou kriminální policie a vyšetřování při realizaci pachatelů závažné trestné činnosti. Krátce popisují i úzkou spolupráci s ostatními složkami mimo Policii České republiky, které jsou zařazeny v integrovaném záchranném systému, především spolupráci s hasičským záchranným sborem a lékařskou záchrannou službou.

Při sepisování práce jsem vycházel z obecných právních předpisů, interních aktů řízení v rámci Policie České republiky, další odborné literatury, ale i praktických zkušeností, které jsem získal za osmnáct let služby u zásahové jednotky v Českých Budějovicích. V práci byly použity

metody studia a analýzy právních dokumentů, historické metody a metoda pozorování a metoda rozhovoru.

Cílem práce je objasnit z pohledu praktického výkonu služby problematiku činnosti zásahových jednotek se zaměřením na jejich charakteristiku, právní úpravu organizační strukturu a hlavní úkoly v rámci jejich zařazení u Policie České republiky.

Při zpracovávání bakalářské práce jsem čerpal především z osobních zkušeností v rámci svého dlouhodobého působení u Zásahové jednotky Policie České republiky Krajského ředitelství Jihočeského kraje, kde jsem zařazen jako vedoucí skupiny.

1. Zásahové jednotky Policie České republiky

1.1 Pojem zásahové jednotky

Zásahové jednotky jsou policejní útvary, které jsou zřízeny jako výkonný organizační článek se systemizovanými tabulkovými místy příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky na jednotlivých krajských ředitelstvích policie a Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. Jsou podřízeny řediteli krajského ředitelství policie nebo jím určenému služebnímu funkcionáři. Činnost zásahových jednotek se řídí právními předpisy a interními akty řízení¹.

1.2 Zařazení zásahových jednotek v systému policie

V rámci Policie České republiky působí služba pořádkové policie tzv. „uniformovaná policie“, která zajišťuje bezprostředně, každodenně a nepřetržitě plnění základních úkolů policie, a to zejména úkoly na úseku ochrany bezpečnosti osob a majetku, dohledu nad veřejným pořádkem, tak i úkoly v oblasti přímého kontaktu s občany. Přímý výkon služby pořádkové policie vykonávají obvodní (v Praze místní) oddělení policie, železniční oddělení a další speciální útvary, jako organizační články krajských ředitelství policie a územních odborů, kde jsou plněny všechny úkoly vyplývající ze zákona o Policii České republiky. Mezi speciální útvary pořádkové policie patří zásahové jednotky². Jsou početně nejsilnějšími útvary, které působí u Policie České republiky. Zásahové jednotky jsou zřizovány na základě rozkazu ministra vnitra u jednotlivých

---

¹ §6 odst.2 zákona č. 273/2008 Sb. , o Policii České republiky

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

² MACEK P., FILÁK V., Pořádková činnost policie, Praha 2002, Police history, str. 78

krajských ředitelství policie v rámci České republiky a u Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. U Policie České republiky působí také zásahová jednotka rychlého nasazení, u veřejnosti známá jako Útvar rychlého nasazení Policie České republiky. V tomto případě se jedná o útvar s celorepublikovou působností, který je přímo podřízen policejnímu prezidentovi.

1.3 Začlenění zásahových jednotek v organizační struktuře krajského ředitelství

Zásahové jednotky byly zřizovány do roku 2008 ministrem vnitra na základě rozkazu Ministra vnitra č. 10/1995. Se změnou legislativy, kdy od 1. ledna 2009 nabyl účinnosti nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky přechází tato pravomoc na policejního prezidenta, který může tyto útvary zřídit na žádost ředitele krajského ředitelství jako organizační součást útvarů s územní působností s výjimkou Policejního prezidia České republiky. Takto zřízené útvary policie jsou organizačním článkem Policie České republiky na jednotlivých krajských ředitelstvích policie a Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. Jsou zařazeny do systemizace pracovních míst pořádkové, železniční a správní služby, kde jsou začleněny do systemizace pracovních míst příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky. V rámci organizačních součástí krajských ředitelství policie a Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy se jedná o útvary nižšího článku stupně řízení. V čele jednotlivých krajských ředitelství stojí ředitel, který je nadřízen všem policistům zařazených na krajském ředitelství policie a tedy i všem policistům na zásahové jednotce.

1.4 Současná právní úprava zásahových jednotek

Zásahové jednotky byly zřízeny rozkazem ministra vnitra v roce 1995, kde byl stanoven i rozsah jejich povinností a pravomocí. Novelizován byl pokynem ministra vnitra v roce 2000. V současné době je problematika zřizování zásahových jednotek upravena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky obecným ustanovením, konkrétně v jeho druhé hlavě v § 6. Dále Závazným pokynem policejního prezidenta č. 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek služby pořádkové policie a jejich materiální, technické, zdravotnické zabezpečení. Jednotliví ředitelé krajských ředitelství policie dále upravují rozsah činnosti zásahových jednotek v rámci své pravomoci, s ohledem na místní specifika územních celků, ve svých organizačních řádech.

2. Historie, charakteristika a hlavní úkoly zásahových jednotek

2.1 Historie vzniku zásahových jednotek

Vznik speciálních jednotek určených k ochraně proti terorismu a proti pachatelům zvláště závažné organizované trestné činnosti, se v Evropě datuje na počátek sedmdesátých let 20. století. Teroristický útok, na izraelské sportovce, v roce 1971 na LOH v Mnichově ukázal, že „normální“ policejní síly nejsou schopné spolehlivě zvládat tuto specifickou činnost a že je potřeba urychleně reagovat na vzniklou situaci vytvořením speciálních policejních jednotek.

V České republice se datuje vznik speciálních policejních jednotek od roku 1979. Tehdejší Federální ministerstvo vnitra ČSSR zřídilo Odbor zvláštního určení, do kterého byl prováděn výběr uchazečů z řad příslušníků Sboru národní bezpečnosti z celé tehdejší ČSSR, kteří ovládali určité specializace (např. pyrotechnici, potápěči, psovodi, sportovní střelci, horolezci).

V roce 1981 vznikl nový útvar, který byl zařazen jako XIV. správa FMV ČSSR. Při vzniku této jednotky v naší republice neexistovaly žádné relevantní informace k dané problematice. Proto se při výcviku zpočátku vycházelo ze zkušeností průzkumných jednotek Československé lidové armády a také ze zkušeností podobných speciálních jednotek již fungujících v Evropě a to zejména v tehdejší SRN, v Rakousku a jednotek SAS ve Velké Británii. Další poznatky a zkušenosti v oblasti výcviku a vedení této jednotky byly získány od vojenských jednotek ve Francii, Anglii a tehdejšího Sovětského svazu.

Začátkem roku 1990 došlo ke změnám plnění úkolů tohoto útvaru a bylo stanoveno, za jakých podmínek bude nasazován k zákrokům.

S enormním nárůstem kriminality a v souvislosti s vytížeností této jednotky, která již nemohla adekvátně reagovat na vzniklou situaci na celém území republiky, začaly vznikat nové policejní zásahové jednotky, které měly řešit situaci v jednotlivých krajích dle územní působnosti.

Začátkem dubna roku 1991 byly rozkazem velitelů Správ Veřejné bezpečnosti jednotlivých krajů zřízeny zásahové jednotky jako organizační součást útvarů s územní působností na území krajů. Zpočátku byly zásahové jednotky Správy Veřejné bezpečnosti zřízeny v sedmi krajích. Ve Středočeském kraji, Jihočeském kraji, Západočeském kraji, Východočeském kraji, Severočeském kraji, Severomoravském kraji a Jihomoravském kraji. Rozkaz ministra vnitra z roku 1995 stanovil jednotlivé úkoly zásahovým jednotkám, které byly následně rozpracovány veliteli jednotlivých správ krajů. Jako zásahové jednotky byly začleněny do zákona v roce 1993 novelou zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů, včetně vymezení jejich úkolů³.

V souvislosti s touto novelou, byly nově zřízeny zásahové jednotky a rozkazem Ministra vnitra ČR byly stanoveny jejich jednotlivé úkoly. Tímto rozkazem byla také zřízena zatím poslední zásahová jednotka, a to Zásahová jednotka Policie ČR Správy hlavního města Prahy, kdy tento stav je platný i v současnosti.

V současné době podle zákona o Policii České republiky zřizuje tyto jednotky policejní prezident na návrh ředitele krajského ředitelství policie. Posledním a současně platným předpisem je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek.

---

³ Zákon č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů § 42a-42c. Dne 31. 12. 2008 byl nahrazen zákonem č.273/2008 Sb., o Policii České republiky s účinností od 1. 1. 2009

2.2 Charakteristika činnosti zásahových jednotek

Činnost zásahových jednotek je vymezena zákonem a upravena dalšími právními předpisy a interními normativními akty řízení⁴. Jde tedy o policejní jednotky, které byly zřízeny a jsou určeny k plnění přesně daných úkolů, které souvisí s ochranou bezpečnosti osob a majetku, zejména v boji proti nebezpečným pachatelům a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů a plní další specifické úkoly.

2.3 Hlavní úkoly zásahových jednotek

Od vzniku zásahových jednotek prošly jejich úkoly určitým vývojem. Zpočátku vycházely ze zákona o Policii ČR a byly dále rozpracovány v rámci rozkazů velitelů jednotlivých krajských správ Veřejné bezpečnosti. Později byly stanoveny rozkazem ministra vnitra a následně upraveny rozkazy policejního prezidenta. V současné době nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky již problematiku hlavních úkolů zásahových jednotek neřeší, ale pouze obecně řeší úkoly Policie České republiky. Úkoly zásahových jednotek jsou upraveny pouze interním normativním aktem řízení a to Závazným pokynem policejního prezidenta č. 217/2008.

Mezi hlavní úkoly zásahových jednotek patří:

- a) Zákroky pod jednotným velením, především proti nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti, pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení,
- b) prvotní opatření proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků, do doby převzetí zákroku útvarem rychlého nasazení. Zákrok

---

⁴ Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky
Rozkaz Ministra vnitra č. 10 /1995 ze dne 26. ledna 1995, kterým se zřizují zásahové jednotky služby pořádkové policie
Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

v těchto případech provádí pouze v případě bezprostředního ohrožení života či zdraví osob nebo majetku za situace, kdy zákrok nesnese odkladu⁵.

Zásahové jednotky mohou být nasazeny k:

a) ochraně nebo obnovení vnitřního pořádku a bezpečnosti na veřejných místech, jakož i k obnovení pořádku v místech, kde je vykonávána vazba nebo trest odnětí svobody,

b) záchranným akcím při vzniku živelných pohrom či katastrof, průmyslových havárií v rozsahu, který je limitován technickým vybavením a výcvikem zásahových jednotek⁶.

Zásahové jednotky mohou být využity:

Rozhodne-li ředitel krajského ředitelství nebo jím určený služební funkcionář, vzhledem k náplni jejich činnosti k plnění dalších úkolů Policie České republiky, ale jen za předpokladu, že nebude ohroženo plnění úkolů zásahové jednotky. Jedná se o úkoly související s ochranou objektů, přepravou nebezpečných látek, věcí a cenností.

Zásahové jednotky působí na území krajského ředitelství policie, kde byly zřízeny. Vyžaduje-li si to bezpečnostní situace, může být vyslána a nasazena zásahová jednotka i na jiných místech České republiky včetně příhraniční spolupráce⁷.

2.4 Zásady činnosti zásahových jednotek

Zásahové jednotky se ve své činnosti řídí totožnými zásadami při plnění svých úkolů jako ostatní útvary služby pořádkové policie. Tyto zásady lze rozdělit na obecné a specifické. Obecnými zásadami se řídí

---

⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č.217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č.217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č.217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

všichni policisté pořádkové služby. Specifické jsou určeny především pro zásahové jednotky při plnění jejich úkolů.

Obecné zásady

- a) Zásada zákonnosti,
- b) zásada legality,
- c) zásada oportunity,
- d) zásada přiměřenosti,
- e) zásada rozhodnosti,
- f) zásada bdělosti a ostražitosti,
- g) zásada etiky pracovní a mimopracovní činnosti.

Zásada zákonnosti

Činnost policistů je upravena zákony a jinými právními předpisy. Policisté mají k plnění svých úkolů zákonem stanovena oprávnění, při jejichž realizaci mohou podstatně zasahovat do práv a zájmů ostatních občanů a jiných osob. V případech omezení svobod občanů, musí být činnost policistů vždy v souladu se zákony, a to jak při provádění úkonů, zákroků či jiných opatření.

Zásada legality

Znamená zákonem zakotvenou povinnost policisty provést v pracovní nebo v mimopracovní době zákrok, úkon nebo jiné opatření, v mezích zákona, je-li páčán trestný čin anebo je důvodné podezření z jeho páčání, kterým je ohrožen bezprostředně život, zdraví nebo majetek.

Zásada oportunity

Tato zásada dává policistům možnost provést služební zákrok, úkon nebo jiné opatření podle vlastního uvážení. Souvisí především s otázkou volby optimálního postupu a provedení vlastního zákroku až v případě

zajištění možností jeho úspěšného dokončení. Policista musí zhodnotit všechny okolnosti, např. intenzitu narušení veřejného pořádku, místo a čas, kdy k protiprávnímu jednání došlo, a také stav vlastních sil.

Zásada přiměřenosti

Tato zásada znamená, že policista je povinen při provádění služebních zákroků a úkonů dbát, aby osobám v souvislosti s touto činností nevznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod nepřekročil míru nezbytně nutnou k dosažení účelu, který je sledován služebním zákrokem či úkonem.

Zásada rychlosti a rozhodnosti

Plnění úkolů podle zákona vyžaduje, aby policisté řešili vzniklé situace bezprostředně a co nejrychleji. Musí se v co nejkratším čase dostavit na místo události a okamžitě provést potřebná opatření. Rychlost a včasnost jsou základním předpokladem úspěšného provedení a dokončení zákroku.

Zásada bdělosti a ostražitosti

Tato zásada znamená, že každý policista musí mít v průběhu zákroku vždy celkový přehled o situaci. Zejména pak v tzv. rizikových situacích, které představují vždy vyšší míru rizika pro zakročující policisty.

Zásada etiky pracovní i mimopracovní činnosti

V porovnání s ostatními občany mají policisté přímo zákonem stanovenou možnost zasahovat svým jednáním do práv a zájmů jiných osob. Základem etiky v pracovní činnosti policisty je dodržování povinnosti dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní⁸.

---

⁸ Macek P., Pořádková činnost policie (zvláštní část), Policie history, Praha 1996, str. 41-44

Specifické zásady

- a) Zásada plánování,
- b) zásada instruktáže,
- c) zásada veřejnosti a bezprostřednosti,
- d) zásada kontroly,
- e) zásada nepřetržitost,
- f) zásada provádění zákroků pod jednotným velením,
- g) zásada organizovanosti,
- h) zásada výcviku.

Zásada plánování

Výkon služby policistů zařazených v zásahových jednotkách je prováděn na základě plánů služeb, který je plánován nejméně na dobu jednoho kalendářního měsíce. Plánování služeb provádí zástupce vedoucího zásahové jednotky. Plán výcviku provádějí instruktoři na dobu čtrnácti dnů. Pokud si to bezpečnostní situace vyžaduje je možné plán operativně přepracovat. Plán schvaluje vedoucí zásahové jednotky, popřípadě jeho zástupce.

Zásada instruktáže

Instruktaž provádí vedoucí zásahové jednotky, nebo jeho zástupce. V jejich nepřítomnosti provádí instruktáž vedoucí směny. Cílem instruktáže je stanovit konkrétní úkoly v oblasti výkonu služby nebo před provedením služebního zákroku.

Zásada veřejnosti a bezprostřednosti

Při realizaci této zásady je třeba vycházet ze skutečnosti, že činnost zásahové jednotky je v podstatě činností pořádkové služby. Policisté zásahových jednotek provádějí výkon služby ve služebním stejnokroji

vz. 92, který je opatřen odznakem policie a služebním číslem. Pokud to povaha služebního zákroku vyžaduje, zakročují policisté zásahových jednotek v civilním oděvu. K tomu musí mít vždy souhlas vedoucího zásahové jednotky. Tím, že policisté zásahových jednotek provádějí běžný výkon služby ve služebním stejnokroji vz. 92, který je rozdílný od služebního stejnokroje policistů pořádkové služby, je zajištěna kontrola ze strany veřejnosti, ale i ze strany vedoucích funkcionářů policie.

Zásada kontroly

Policisté zásahových jednotek jsou neustále objektem kontroly, která je prováděna prakticky nepřetržitě. Během výkonu služby jsou policisté pod dohledem služebního funkcionáře v důsledku provádění zákroků pod jednotným velením. Při výcviku tuto kontrolu provádějí instruktoři, kteří odpovídají za zaměstnání. Jedenkrát ročně je prováděna kontrola připravenosti, odborných znalostí a fyzické zdatnosti formou plánovaných prověrek. Zjištěné výsledky se vyhodnocují a případné nedostatky jsou podkladem k přijatým opatřením.

Zásada nepřetržitosti

Od této stěžejní zásady se odvíjí prakticky veškerá činnost zásahových jednotek. Nepřetržitý výkon služby je prováděn v pracovních i mimopracovních dnech, v denní i noční době, tedy dvacet čtyři hodin denně sedm dní v týdnu. Pokud nastane situace, kdy ve výkonu služby není dostatečný počet policistů, je nepřetržitost služby zajišťována formou služební pohotovosti policistů zásahové jednotky.

Zásada provádění zákroků pod jednotným velením

Zásahové jednotky provádějí služební zákroky pod jednotným velením. Realizace této zásady v praxi znamená, že každý služební zákrok, ke

kterému je vyslána skupina zásahové jednotky, je řízen pověřeným policistou oprávněným nařídít zákrok pod jednotným velením, který je odpovědný za průběh a uskutečnění služebního zákroku.

Zásada organizovanosti

Cílem této zásady je v maximální možné míře vyloučit nahodilost a živelnost. Spočívá v plynulém uvedení jednotky nebo skupiny do stavu pohotovosti, v dovedném uspořádání, v pevném velení a pružné reakci na změnu situace. S tím souvisí také materiálně technické a zdravotní zabezpečení policistů.

Zásada výcviku

Činnost zásahové jednotky při plnění úkolů vychází z výcviku. Měl by pokud možno vycházet z reality a měl by vyústit ve vzájemnou součinnost mezi jednotlivými členy skupiny či jednotky s cílem rychlého a účinného zákroku.

3. Organizace zásahových jednotek a jejich dělení

3.1 Řízení a organizace zásahových jednotek

Zásahové jednotky jsou jednou z organizačních součástí Policie České republiky jednotlivých krajských ředitelství. Jsou bezprostředně řízeny ředitelem krajského ředitelství policie nebo jím určeným služebním funkcionářem.

Řízení zásahových jednotek se uskutečňuje jednak prostřednictvím pokynů, rozkazů a nařízení a dále formou pravidelných či nepravidelných porad, kterých se účastní vedoucí zásahové jednotky nebo jeho zástupce. Zde je hodnoceno plnění uložených úkolů řeší se zásadní věci související s bezprostředním chodem jednotky a stanovují se úkoly na další období. Podstatné informace z těchto porad jsou prostřednictvím vedoucího zásahové jednotky nebo jeho zástupce předává ostatním policistům zásahových jednotek.

Zásahové jednotky jsou organizovány stejně jako ostatní organizační součásti policie s jednoznačně určenými vazbami liniového řízení mezi nadřízenými a podřízenými. V čele zásahové jednotky stojí vedoucí, který je přímým nadřízeným všem policistům a zaměstnancům zásahové jednotky, s přímou odpovědností za stanovení cílů a plnění úkolů. Je odpovědný řediteli krajského ředitelství nebo jím určenému služebnímu funkcionáři. K zabezpečení plnění úkolů jsou u zásahové jednotky systemizována místa dalších řídicích a výkonných pracovníků. Zásahová jednotka se dělí do skupin, které jsou organizovány tak, aby byly schopny provést samostatně zákrok. V čele je vedoucí skupiny, kterému jsou podřízeni všichni policisté zařazení ve skupině, případně všichni policisté, kteří se účastní činnosti skupiny, nebo zákroku skupiny pod jednotným

velením tohoto policisty. Složení skupin schvaluje ředitel krajského ředitelství na návrh vedoucího jednotky. Zákroky zásahových jednotek v praxi provádí vždy jedna skupina v počtu 8 - 10 policistů. Tato zásahová skupina může být pokud, to povaha zákroku vyžaduje, vhodně doplněna o specialisty ze zásahové jednotky nebo doplněna o větší počet policistů. Celkový počet policistů v zásahových jednotkách je stanoven tak, aby byla zajištěna nepřetržitá akceschopnost zásahové jednotky.

3.2 Rozdělení zásahových jednotek

Policie České republiky disponuje těmito druhy zásahových jednotek:

- a) Zásahové jednotky služby pořádkové policie
- b) Zásahová jednotka rychlého nasazení

Zásahové jednotky služby pořádkové policie

Zásahové jednotky služby pořádkové policie, jak již bylo v úvodu uvedeno, byly zřízeny Rozkazem Ministra vnitra České republiky č. 10/1995 ze dne 26. ledna 1995, jako organizační součásti útvarů Policie České republiky správ krajů a Policie České republiky správy hlavního města Prahy⁹.

Jde o tyto zásahové jednotky:

- a) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy
- b) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Středočeského kraje
- c) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje

---

⁹ MACEK P., a kol.: Pořádková činnost policie (zvláštní část), Policie history, Praha 2003, str. 16-19, str. 22-25, str. 57-61

- d) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Západočeského kraje
- e) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Severočeského kraje
- f) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Východočeského kraje
- g) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje
- h) Zásahovou jednotku Policie České republiky Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje

Zásahová jednotka Útvaru rychlého nasazení

Zásahová jednotka rychlého nasazení je součástí Útvaru rychlého nasazení Policie České republiky, který byl zřízen jako útvar Policie České republiky s působností na celém území České republiky. Mezi jeho hlavní úkoly patří boj proti terorismu, pachatelům únosů osob a jiným ozbrojeným skupinám zvláště nebezpečných pachatelů. V jejím čele stojí ředitel. O vyslání tohoto útvaru rozhoduje policejní prezident se souhlasem Ministra vnitra České republiky.

3.3 Organizační struktura zásahových jednotek

Zásahová jednotka se organizačně skládá z:

- a) vedoucího zásahové jednotky,
- b) zástupce vedoucího zásahové jednotky,
- c) instruktorů služební přípravy a výcviku,
- d) metodika služební přípravy a výcviku,
- e) vedoucích směn,
- f) psychologa,

- g) pyrotechniků,
- h) potápěčů,
- i) policistů pro specializovanou činnost,
- j) dalších systemizovaných policistů a zaměstnanců¹⁰.

Celkový počet tabulkových míst u zásahových jednotek je v současné době stanoven na počet 54 a u zásahových jednotek Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje a Krajského ředitelství Jihomoravského kraje na 75 tabulkových míst z důvodu zajištění pohotovostní ochrany jaderných elektráren Temelín a Dukovany.

3.4 Základní úkoly policistů zásahové jednotky:

Vedoucí zásahové jednotky

Vedoucí je přímým nadřízeným všech policistů a občanských zaměstnanců policie zařazených v zásahové jednotce a odpovídá za plnění těchto úkolů:

- a) řídí zásahovou jednotku a odpovídá za její přípravu a akceschopnost,
- b) rozděluje policisty do zásahových skupin,
- c) vyčleňuje policisty k posilování přímého výkonu služby,
- d) odpovídá za hospodárné využívání svěřených prostředků, jejich údržbu a provoz, za dodržování předpisů v oblasti materiálního a finančního zabezpečení,
- e) kontroluje výkon služby podřízených a vedení příslušných administrativních pomůcek,
- f) odpovídá za ochranu utajovaných skutečností a za dodržování zásad hlásné služby,
- g) hodnotí činnost jednotlivých policistů a shromažďuje potřebné

---

¹⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta č.217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

- informace a poznatky o celkové činnosti zásahové jednotky,
- h) po ukončení nasazení zásahové jednotky zpracovává vyhodnocení,
  - i) provádí instruktáž policistů zúčastněných na jednotném zákroku, kterému sám velí,
  - j) plní další úkoly uložené ředitelem, nebo určeným vedoucím¹¹.

Zástupce vedoucího

Zástupce vedoucího zastupuje vedoucího v době jeho nepřítomnosti a plní jeho úkoly v plném rozsahu s výjimkou věcí, které si vedoucí vyhradí, a dále:

- a) zpracovává plán výkonu služby policistů, plán služební přípravy zásahové jednotky a plán kontrol,
- b) zpracovává plán služební pohotovosti zásahové jednotky,
- c) zpracovává podle potřeby typové plány zásahů zásahové jednotky na vybraných místech, organizuje výcvik a odbornou policejní přípravu policistů,
- d) plní další úkoly uložené vedoucím¹².

Instruktor

Instruktor je přímo podřízený vedoucímu zásahové jednotky. Při provádění výcviku v rámci služební přípravy je nadřízený všem zúčastněným policistům. Plní zejména tyto úkoly:

Odborně řídí praktický výcvik policistů,

- a) zpracovává návrhy obsahu jednotlivých zaměstnání služební přípravy,

---

¹¹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, příloha č. 2, čl. 1, který upravuje činnost zásahových jednotek

¹² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, příloha č. 2, čl. 2 který upravuje činnost zásahových jednotek

- b) zpracovává a předkládá návrhy na materiálně technické zabezpečení a vybavení policistů ochrannými pomůckami,
- c) podílí se na organizování prověrek znalostí a dovedností policistů, vede přehledy o účasti a dosažených výsledků na prověrkách a při výcviku policistů a předkládá návrhy na jejich hodnocení,
- d) účastní se zákroků a podílí se na jejich vyhodnocení za účelem zefektivnění služební přípravy,
- e) podílí se na výběru policistů k zásahové jednotce, k jejich proškolení na zacházení se speciálními donucovacími prostředky, zbraněmi a dokumentační technikou,
- f) plní další úkoly uložené vedoucím zásahové jednotky, nebo jeho zástupcem¹³.

Vedoucí skupiny

Vedoucí skupiny je nadřízený policistům zařazeným ve skupině a plní zejména tyto úkoly:

- a) Přípravuje podklady pro zpracování plánů výkonu služby a služební přípravy policistů,
- b) podílí se na organizaci výcviku v rámci služební přípravy skupiny
- c) odpovídá za akceschopnost a připravenost skupiny k okamžitému nasazení,
- d) provádí instruktáž a vysílá policisty k plnění úkolů ve výkonu služby, na kterém se i přímo podílí,
- e) provádí kontrolu policistů zařazených ve skupině, poskytuje odbornou a metodickou pomoc,
- f) zodpovídá za provedení prvotních opatření při zákrocích pod jednotným vedením, kdy došlo k použití donucovacích prostředků

---

¹³ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, příloha č. 2, čl. 3, který upravuje činnost zásahových jednotek

- nebo zbraně, popřípadě i za provedení zákroku, zejména v době nepřítomnosti vedoucího nebo jeho zástupce,
- g) plní další úkoly uložené vedoucím zásahové jednotky, nebo jeho zástupcem,
  - h) účastní se jednotlivých služebních zákroků skupiny a podílí se na jejich přípravě a vyhodnocení¹⁴.

Specializace činností u zásahové jednotky:

Odstřelovač

Pod pojmem odstřelovač si každý představí muže s puškou, která je osazena špičkovou optikou. Ten je pak na jakoukoli vzdálenost schopen zasáhnout cíl ať už pohybující se či statický. Co se zásahů týká, je tato představa do jisté míry pravdivá. Rozdíl je však v pojetí této specializace. Obrovský rozdíl je pak mezi vojenským a policejním odstřelovačem.

Vojenský odstřelovač je nasazován armádou ve vojenských konfliktech jako podpora pěchoty. Důraz je kladen na maximální přizpůsobení se cizímu a neznámému prostředí, ve kterém plní zadaný rozkaz. Působí též jako pozorovatel s cílem zjistit dostatek informací o nepříteli. Jeho hlavním posláním je však střelba na vzdálené (někdy 500-2000 metrů) klíčové cíle nepřítele.

Ve válce, pokud nejde o nasazení proti konkrétnímu cíli, který je nutno eliminovat, je jedno, zda cíl smrtelně zasáhne, či „jen“ zraní. Postřelení nepřítele je v jistých ohledech výhodnější, neboť tento zraněný na sebe váže spolubojovníky, kteří ve snaze mu pomoci nevědomky početně oslabují svou jednotku.

Kvalitní tým pak ve spojení s dobrým odstřelovačem-pozorovatelem dokáže omezit pohyb nepřítele, jeho průzkumnou a hlídkovou činnost.

---

¹⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217 /2008, příloha č. 2, čl. 5, který upravuje činnost zásahových jednotek

Zejména dokáže výrazným způsobem narušit morálku nepřítele, ať už smrtelnými nebo zraňujícími zásahy.

Policejní odstřelovač naproti tomu pracuje pod jednotným velením. To znamená, že na rozdíl od vojenského „snipera“, je při zákroku přímo podřízen svému veliteli a je povinen jako kterýkoliv jiný policista při použití zbraně, chránit život a zdraví osob, proti kterým zakročuje.

Policejní odstřelovač střílí, aby zachránil jiné. Slouží ke krytí postupující skupiny zásahového týmu k zájmovému objektu, kde se nachází pachatel, a informuje tým o situaci před zákrokem. V případě napadení týmu je nucen řešit vzniklou situaci přesnou střelbou. Policejní odstřelovač je vycvičen k osvobozujícímu výstřelu při zadržování rukojmí, kdy selhala veškerá vyjednávání, nebo hrozí přímé usmrcení zadržovaných osob. Zde je, na rozdíl od vojenského odstřelovače, potřeba velmi precizního zásahu na pachatele, aby již nebyl schopen žádné rizikové reakce. Pro odstřelovače protiteroristických týmů a týmů na osvobozování rukojmích je důležité vědět, že střely mohou letět stovky metrů a po celou dráhu letu budou mít smrtelný účinek. V zastavěné oblasti proto musí zkušený odstřelovač zkoumat také pozadí cíle, aby co nejvíce eliminoval riziko zásahu nezúčastněné osoby.

Výcvik policejních specialistů-odstřelovačů probíhá nejčastěji na takzvaných policejních vzdálenostech, což je 20-300 metrů. Simuluje se střelba v zastavěné oblasti, ale i volném terénu, střelba za různých klimatických podmínek, skrze různé materiály (sklo, plech, dřevo apod.). Je nutné cvičit i střelbu ve stresové situaci, která se nejčastěji navozuje fyzickou zátěží.

Pro tuto specializaci jsou vybíráni policisté, kteří jsou velmi zkušenými příslušníky těchto jednotek, mají dlouholetou praxi a jsou dokonale obeznámeni s taktickými variantami týmové činnosti při

bezpečnostních akcích. Velký důraz je kladen na kvalitní integritu osobnosti s dobrou frustrační tolerancí, zvládající rychlá rozhodnutí s minimem rizika, schopností kolektivní spolupráce, podřízení se pravidlům a rozkazům a adekvátní motivační úrovni k vykonávání uvedené profese.

Pyrotechnik

Náplní pyrotechnické činnosti je vyhledávání a zneškodňování nalezené munice, zneškodňování nástražně výbušného systému, využívání průlomové pyrotechniky speciálními jednotkami a speciální pyrotechnické práce.

Vyhledávání a zneškodňování nalezené munice se v České republice datuje od konce druhé světové války, kdy byla nutnost asanovat ohromné prostory od nevybuchlé, nastražené, selhané a jiným způsobem poškozené munice různého charakteru. Tato činnost se za svou dobu nezměnila, avšak nálezů munice je podstatně méně. Běžně se nachází a následně ničí pistolové a puškové náboje, dělostřelecké miny a granáty, ruční granáty a letecké bomby.

Zneškodňování nástražných výbušných systémů patří mezi vysoce rizikové činnosti, neboť jen pachatel ví, jak svou bombu sestrojil. Pyrotechnik na tento systém musí přijít a bezpečně vyřadit z činnosti. Vzhledem k tomu, že možností jak sestrojít a následně odpálit bombu je mnoho, tak každý pyrotechnik musí mít atestace na používání přístrojů stejně jako na činnost samotnou. Tyto atestace se každý rok musí obnovovat. Vždy musí minimalizovat nebezpečí pro okolí, a proto zachování všech bezpečnostních pravidel je samozřejmostí.

Průlomová pyrotechnika je používána speciálními jednotkami k vytvoření průchodu nebo průlezu do místa zásahu. Jedná se o okna, dveře, zdivo, strop apod. Nasazení průlomové pyrotechniky je vždy odvislé

od místa, kde se pachatel zdržuje. Jiné průlomové techniky budou využity v rodinném domě a jiné například v domě panelovém.

Speciální pyrotechnické práce jsou v kompetenci zásahových jednotek a zásahové jednotky rychlého nasazení. Činnost byla prakticky využita při katastrofálních povodních v srpnu roku 2002, kdy bylo nutno potopit nákladní čluny volně plující po řece Labi a ohrožující mosty a budovy v blízkém okolí řeky. Stejně tak je tato činnost směřována k destrukci budov, mostů, cest, komínů, vytvoření náhradního řečiště, apod. I když se tak někdy děje jen na papíře, tak se každý pyrotechnik speciální jednotky odborně připravuje na jakoukoliv vzniklou situaci.

Potápěč

Potápěčská činnost je využívána příslušníky zásahové jednotky k zabezpečení požadavků jiných složek policie. Potápěči jsou nasazováni v otevřených vodních nádržích, stejně jako ve studních a jímkách. Jsou určeni a vycvičeni potopit se a nalézt předmět užitý či pocházející z trestné činnosti. Stejně tak jsou cvičeni k vyhledávání a následnému vyzdvižení utonulých.

Jako ideální specializace, která se v poslední době často využívá, je spojení dvou specializací pyrotechnik – potápěč. Destrukce podvodních či plovoucích objektů jako jsou hráze nebo lodě, které již bylo v praxi provedeno. Mnohdy pachatel zahodí funkční nástražný výbušný systém, trezor nebo zbraň, se kterou byl spáchán trestný čin do vody ve snaze zbavit se důkazu svědčícího v jeho neprospěch. Poté musí nastoupit již zmíněný specialista. Potápěč není k ničemu, když neví co s funkčním nástražným výbušným systémem. Pyrotechnika nelze nasadit, jestliže se neumí pohybovat s dýchacími přístroji na zádech ve vodním sloupci za dodržení všech bezpečnostních předpisů.

Pyrotechnik potápěč je zkušený příslušník zásahové jednotky. Musí být vnitřně vyrovnaný a disciplinovaný. Preciznost a důslednost je samozřejmostí. V těchto činnostech není místo pro filmové hrdiny nebo hlupáky. Zde každý udělá chybu pouze jednou.

Vyjednavač

Vyjednavač je příslušník Policie České republiky, který je z taktického hlediska začleněn do struktur zásahové jednotky a během své služby u některého z týmů se naučil všem činnostem nutných pro výkon této specializace.

Při výběru vhodného kandidáta jsou nutné jisté předpoklady. Obecně lze říci, že nejdůležitější předností úspěšného vyjednavatele jsou praktické zkušenosti z jeho dosavadního výkonu služby. Vzdělání psychologického charakteru nebo jiného humanitního směru není nezbytnou podmínkou. Kromě specifických dispozic je široký komplex životních a úžeji profesních zkušeností žádoucím předpokladem. Komunikační dovednosti musí kandidát ovládat bez problému. Být verbálně obratný, schopný se jasně a srozumitelně vyjadřovat. Měl by být schopen bez zábran komunikovat s lidmi nejrůznějšího společenského postavení a stylem komunikace se jim přizpůsobovat, komunikovat uvážlivě a úměrně situaci. Základním předpokladem je dovednost aktivního naslouchání. Již v počátku konverzace by měl být schopen vzbuzovat u druhých lidí důvěru.

Kladný vztah k lidem je samozřejmostí. Žádoucí dispozicí je empatie, schopnost vcítit se do situace druhého člověka. Obecně musí být vyjednavač sociálně přizpůsobivým, vstřícným, důvěru budícím člověkem. Profesionální kompetence předurčují ideální výkon služby. Vyjednavač by měl mít co nejširší zkušenosti z aktivního výkonu služby. Základní znalosti o technických a taktických prostředcích využívaných při řešení krizových situací s rukojmími včetně základních znalostí o taktických postupech

zásahové jednotky jsou podmínkou. Měl by mít i patřičné zaujetí pro etickou stránku výkonu služby a vyjednávání. Vyjednávač musí mít dobrou emocionální kontrolu, schopnost zvládat stresové vlivy, schopnost zachovat patřičný klid a rozvahu. Důležitá schopnost je snášet neúspěch, pružně na něj reagovat a případně začít znovu s trpělivou vytrvalostí. Velmi důležitá je zde sebedůvěra a sebejistota bez arogance a pocitu vlastní důležitosti. Dobrá fyzická a duševní kondice je samozřejmostí. Vyjednávač je nasazován, jestliže došlo k obsazení dopravních prostředků a budov teroristy. Zvláštní vyjednávání je pak v případech vydírání a únosů osob, nebo v případech sebevražděných úmyslů.

4. Síly, prostředky a metody zásahových jednotek

Rozdělení sil a prostředků je téměř totožné s jinými útvary služby pořádkové policie. Síly a prostředky zásahových jednotek jsou dány jejich působností, úkoly, činností jednotky a organizačním uspořádáním.

4.1 Síly zásahových jednotek

Řídící pracovníci

Vedoucí zásahové jednotky (vedoucí odboru)

Zástupce vedoucího (zástupce vedoucího odboru)

Vedoucí skupiny (vrchní inspektor)

Instruktor služební přípravy (vrchní inspektor)

Výkonní pracovníci

Specialista – pyrotechnik (komisař)

Specialista – odstřelovač, vyjednaváč, potápěč (vrchní inspektor)

Policejní inspektor

Ostatní

Administrativní a spisový pracovník

Technický pracovník

4.2 Prostředky zásahových jednotek

Prostředky zásahové jednotky jsou právní prostředky, technické prostředky a řídicí prostředky.

Právní prostředky

Právní prostředky jsou především předpisy, které upravují činnost a úkoly zásahových jednotek, ale také způsob, jak tyto úkoly plnit. Jde o zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, Rozkaz Ministra vnitra č. 10/1995, kterým se zřizují zásahové jednotky služby pořádkové policie, Závazný pokyn policejního presidenta č. 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek, rozkazy jednotlivých ředitelů krajských ředitelství policie, kteří vydávají jednotlivé organizační řády zásahových jednotek.

Technické prostředky

Tyto prostředky používané policisty zásahových jednotek přispívají ke kvalitnějšímu a bezpečnějšímu plnění úkolů. Lze je rozdělit na obecné a speciální. Mezi technické prostředky obecné povahy patří systematizovaná výstroj, výzbroj, dopravní prostředky, spojovací technika a další vybavení potřebné k provedení služebního zákroku. Speciální technické prostředky jsou např. speciální zbraně (samopal Heckler & Koch MP5 A5, útočná puška STEYR AUG Stg. 77, brokovnice Benelli a Fabarm, pistole rakouské zbrojovky GLOCK, ruční vystřelovací paralyzéry, tasery), pyrotechnické prostředky, speciální donucovací prostředky apod.

Řídící prostředky

Jsou to prostředky, které slouží k řízení, organizaci výkonu služby, výcviku a další činnosti vedoucími pracovníky zásahové jednotky. Jedná se především o plánované a neplánované porady, školení, instruktáže, plánování výkonu služby, kontroly výkonu služby a výcviku, rozkazy, návrhy na opatření a interní normativní akty vydané v rámci Policie České republiky.

4.3 Metody činnosti zásahových jednotek

Základními metodami činnosti Policie České republiky je metoda prevence a metoda represe. Platí to i pro činnost zásahových jednotek policie, které jsou součástí služby pořádkové policie. Metoda prevence je využívána především uskutečňováním prvotních opatření při předcházení a zamezování trestné činnosti, formou prezentace policie jako takové, ale i prezentace vlastní činnosti ve vztahu k veřejnosti. Metoda represe je využívána tam, kde tyto preventivní metody selhaly nebo nebyly účinné. Příslušníci zásahových jednotek tuto metodu uplatňují formou služebních zákroků, kdy hrozí nebo již dochází k ohrožení života, zdraví osob, hrozí škoda na majetku, nebo již dochází k narušení veřejného pořádku. Zejména se jedná o zadržení nebezpečných pachatelů a pachatelů zvláště závažné a organizované trestné činnosti.

Za dobu činnosti zásahové jednotky Policie České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, provedla tato jednotka celkem 3606 služebních zákroků za použití donucovacích prostředků nebo, zbraně, při nichž bylo zadrženo 946 pachatelů, z toho 140 ozbrojených.

5. Výkon služby u zásahových jednotek

Výkon služby u zásahových jednotek krajských ředitelství a Krajského ředitelství policie hl. města Prahy je prováděn v 8 až 24 hodinových směnách. Rozložení pracovní doby záleží na rozhodnutí krajského ředitele, který tuto jednotku řídí. Výkon služby je prováděn nepřetržitě jednou zásahovou skupinou. Výstroj a výzbroj k výkonu služby určuje vedoucí zásahové jednotky a to podle povahy požadovaného zákroku. Počet členů v zásahových skupinách záleží na přidělení tabulkových míst personálním oddělením Policejního prezidia České republiky a na momentálním obsazení tabulkových míst u dané zásahové jednotky. Počet zásahových skupin je stanoven podle cyklu služeb. Například k úkolům zásahových jednotek Jihomoravského a Jihočeského kraje náleží ze zákona i ochrana jaderných elektráren, proto je počet zásahových skupin a jednotlivých členů početně navýšen a liší se od počtu příslušníků ostatních zásahových jednotek. Počet policistů v jednotlivých směnách je dán systemizací jednotlivých krajských ředitelství policie. V současné době je stanoven minimální počet deseti policistů na daný operační den. Pokud není tento počet naplněn, je stanoven počet policistů ve služební pohotovosti tak, aby byl zachován minimální počet policistů k případnému služebnímu zákroku.

Zásahové jednotky provádějí výkon služby:

- a) pod jednotným velením proti nebezpečným pachatelům, pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů, pachatelům organizované trestné činnosti a to především při jejich zadržení. V místech kde je vykonávána vazba, nebo trest odnětí svobody, ale i při záchranných akcích souvisejících se vznikem živelných pohrom a katastrof. Dále provádějí prvotní opatření proti únosům osob a dopravních prostředků,

- b) zásahové jednotky služby pořádkové policie provádějí posilování přímého výkonu služby na území jednotlivých krajských územích policie a to v místech kde je obvykle narušován veřejný pořádek¹⁵,
- c) formou výcviku v rámci pracovní doby.

Zásahové jednotky lze nasadit k zákroku jen ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví zákon¹⁶. O nasazení zásahové jednotky žádají příslušníci služby kriminální policie a vyšetřování jak s místní, tak s celorepublikovou působností, anebo velitelé krizových štábů (např. živelné pohromy). Žádost je podávána písemně a v neodkladných případech telefonicky. Tento požadavek schvaluje ředitel krajského ředitelství policie nebo jím pověřený služební funkcionář.

O způsobu provedení služebního zákroku, který je prováděn pod jednotným velením, rozhoduje vedoucí zásahové jednotky nebo jím určený zástupce. Zákroku, který provádí více zásahových jednotek, velí ten velitel jednotky, která si součinnost vyžádala. Pokud zásahová jednotka provádí služební zákrok mimo území svého krajského ředitelství, je ředitel krajského ředitelství nebo jím určený funkcionář povinen neprodleně informovat ředitele krajského ředitelství policie, v jehož místě působnosti má být služební zákrok proveden s výjimkou případu, kdy věc nesnese odkladu. V této situaci se informace poskytují později. V tomto případě je nutné neprodleně informovat operačního důstojníka krajského ředitelství policie, na jehož území služební zákrok probíhá.

Hlavním úkolem zásahových jednotek je provádění služebních zákroků proti nebezpečným pachatelům závažné a organizované trestné činnosti. Jako uniformovaná složka pořádkové policie spolupracuje při zajištění ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku.

---

¹⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č.217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

¹⁶ Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky

Služební zákroky prováděné v místech, kde je vykonáván trest odnětí svobody nebo vazba, lze uskutečnit pouze na základě žádosti ředitele věznice, ve které se trest odnětí svobody vykonává, a to jen tehdy, pokud vězeňská služba, není schopna zabezpečit obnovu pořádku v těchto objektech vlastními silami a prostředky.

Nasazení zásahových jednotek při živelných katastrofách, průmyslových haváriích je omezeno technickým vybavením a výcvikem policistů zásahových jednotek. Jednotlivé úkoly jsou popsány v taktických plánech v rámci integrovaného záchranného systému jednotlivého kraje. V těchto případech se činnost Policie České republiky, zaměřuje především na zajištění místa dané události, zajištění veřejného pořádku a ochranu majetku a bezpečnosti osob. Dřívější právní úprava umožňovala zásahovým jednotkám zakročit i proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků. V současné době plní policisté zásahové jednotky pouze prvotní opatření spočívající v zajištění místa trestného činu, provedení vnější uzávěry k zabránění možného útěku pachatele, či pachatelů a zahájení vyjednávání do doby převzetí zákroku útvarem rychlého nasazení. Zárok v těchto případech provádí pouze tehdy, kdy věc nesnese odkladu a útvar rychlého nasazení o tomto neprodleně informuje.

Zásahové jednotky mohou být nasazeny k posílení přímého výkonu služby na území jednotlivých krajských ředitelství a to k obnovení veřejného pořádku, nebo k zamezení páčání trestné činnosti. V těchto případech vysílá zásahovou jednotku operační důstojník krajského ředitelství policie. K nasazení zásahové jednotky mají operační důstojníci trvalý pokyn ředitele krajského ředitelství policie.

5.1 Výběrové řízení k zásahovým jednotkám

Výběrové řízení k zásahové jednotce je upraveno interním aktem řízení, kde každá zásahová jednotka ve svém kraji preferuje jiná kritéria. Avšak tato kritéria jsou v rámci celé republiky přibližně stejná.

Základním faktorem určujícím možnosti přijetí je velmi dobrá fyzická zdatnost a psychická odolnost. Dalším faktorem je, aby uchazeč o přijetí byl starší věku 23 let a již vykonával službu přímého výkonu služby u Policie České republiky. Výběrové řízení u Zásahové jednotky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje probíhá v několika stupních.

Prvním a základním stupněm je absolvování psychologického vyšetření pod dohledem psychologa krajského ředitelství. Toto vyšetření je několika-hodinové a velmi vyčerpávající. Sledují se zde různé osobnostní faktory. Jedná se například o odolnost proti zátěži, motivační faktory, morálně volní vlastnosti, emoční stabilitu, postoj k riskování a další.

Pokud uchazeč u psychologického vyšetření uspěje, je pozván na druhý stupeň, který zpravidla probíhá druhý den, kde za účasti instruktorů zásahové jednotky provádí fyzické testy. Plnění jednotlivých disciplín probíhá v následujícím pořadí: Člunkový běh mezi kužely na vzdálenost deseti metrů, shyby na hrazdě s nadhmatem, lehy sedy v čase dvou minut, kliky, sestava s tyčí, běh na 3 kilometry (Cooperův test) a plavání na 200 metrů. Ten, kdo uvedené dva stupně přijímacího řízení úspěšně vykoná, absolvuje pohovor s vedoucím zásahové jednotky. Během třiceti minut volné konverzace je zjišťována jeho motivace pro práci u zásahové jednotky. Uchazeč je následně zařazen do jedné ze skupin, kde se po dobu třech měsíců zúčastňuje všech výcviků zásahové jednotky.

Po celou dobu přijímacího řízení je ze strany instruktorů, ale také vedoucích skupin sledováno jeho chování v zátěžových situacích, plnění svěřených úkolů, charakterové vlastnosti, spolupráce s kolektivem.

Na závěr přijímacího řízení zpracují instruktoři a vedoucí jednotlivých skupin na policistu hodnocení, na jehož základě je doporučen nebo naopak nedoporučen k zařazení do zásahové jednotky.

5.2 Výcvik policistů u zásahových jednotek

Do činnosti zásahové jednotky patří neodmyslitelně služební příprava, ve které policisté zásahové jednotky získávají a osvojují si odborné znalosti a dovednosti. Služební příprava je prováděna v rámci pracovní doby. Tato příprava je vykonávána v objektech policie, ale také v kurzech, které jsou organizovány středními a vyššími policejními školami ministerstva vnitra České republiky. Výcvik nových policistů je realizován v prvních třech měsících intenzivní formou, během které získávají základní znalosti z jednotlivých příprav zásahové jednotky. V praxi to znamená každodenní výcvik, na který dohlíží jednak instruktor určité specializace, ale také starší a zkušenější policisté.

Služební příprava policistů zásahových jednotek zahrnuje:

- a) odbornou policejní přípravu,
- b) kondiční přípravu,
- c) střeleckou přípravu včetně přípravy odstřelovačů,
- d) taktickou a speciální přípravu,
- e) přípravu pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou,
- f) přípravu vyjednávačů,
- g) psychologickou a zdravotní přípravu,
- h) přípravu řidičů,
- i) spojovací přípravu,
- j) topografickou přípravu,

k) další přípravy dle potřeby k výkonu služby a složení zásahové jednotky¹⁷.

U odborné policejní přípravy jde o osvojení a znalostí právních předpisů, které upravují jak činnost policie, tak speciálně činnost zásahových jednotek.

U kondiční přípravy jde o výcvik, ve kterém se nacvičuje zneškodnění pachatelů za pomoci hmatů, chvatů a kopů sebeobrany. Při tomto výcviku jsou nacvičovány základní úponové techniky. K udržení či nárůstu fyzické kondice je využíváno například běhu, plavání či posilovny.

Střelecká příprava patří mezi nejdůležitější části výcviku. Je zaměřena na střelbu v různých polohách, z různých vzdáleností, z jedoucího vozidla, nebo na pohyblivý terč. Velký důraz při tomto výcviku je kladen na bezpečnou manipulaci se zbraní.

V takticko-speciální přípravě jde o tzv. suchý nácvik situací, se kterými se příslušníci zásahové jednotky mohou setkat při zákrocích proti pachatelům trestné činnosti. Jde o nejdůležitější část přípravy, ve které jsou obsaženy i ostatní přípravy, jako střelecká příprava, práce ve výškách, ale i fyzická příprava. S tímto druhem výcviku je spojen i výcvik jednotlivých specializací jako příprava vyjednávačů, odstřelovačů či pyrotechniků. Mezi základní nacvičované situace patří vstup do dveří domů nebo bytů, taktický pohyb po objektu, ale i nácvik ovládnutí vozidel při násilném zastavení vozidla pachatele. Toto vše je směřováno k minimalizaci odporu případných pachatelů trestné činnosti. Taktická a speciální příprava je prováděna v rodinných domech, panelových domech, průmyslových halách, ale i v objektech policie k tomuto druhu výcviku přizpůsobených.

Výcvik práce ve výškách je zaměřen na nácvik slaňování z budov, nebo z vrtulníku, práci s lanem, taktiku vniknutí do objektu za využití

---

¹⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

slaňovacích technik. Každý příslušník zásahové jednotky musí být schopen poskytnout první pomoc a to buď kolegovi, nebo pachateli trestné činnosti, popřípadě nezúčastněné osobě.

Příprava pro krizové vyjednávání je specializací. Výcvik vyjednavče směřuje k získání dovedností ve vyjednávání, při řešení krizových situací s rukojmími, případech sebevražd, případech vydírání, či únosu osob.

Zdravotní příprava je zaměřena na nácvik poskytování první pomoci, jako je prvotní ošetření zlomenin, zástava krvácení a obnova základních životních funkcí. Tato příprava je školena pracovníky záchranné služby.

Psychologická příprava je prováděna jednak pomocí psychologických testů, ale také nácviku modelových cvičení. Mezi tyto modelové situace patří například: vyjednávání, chování a činnost v konfliktních situacích a v neposlední řadě nácvik komunikačních dovedností, prostřednictvím nichž získávají policisté zkušenosti jak zvládat různé zátěžové situace. Dále jsou policisté cvičeni za pomoci speciálních metod jak minimalizovat stres během zákroku. V současné době s narůstajícím počtem služebních zákroků, při kterých jsou policisté vystaveni extrémním stresovým situacím, se ukazuje, že psychologickému výcviku musí být věnováno daleko více času než doposud.

Příprava řidičů má za cíl získat dovednosti při řízení služebního motorového vozidla. Výcvik je prováděn především v uzavřených areálech (letiště), ale také v běžném silničním provozu. Jde o nácvik modelových situací např. jízda v koloně za použití výstražných zvukových znamení, zákrok na jedoucí motorové vozidlo, ochranu osob ve vozidle, převozy peněz.

Ve spojovací přípravě se policisté zásahových jednotek zdokonalují v práci a obsluze spojovací techniky, ale i obsluze záznamových zařízení, jako jsou videokamery, fotoaparáty, či notebooky.

Topografická příprava je zaměřena na pohyb v terénu, na orientaci v neznámém terénu, vybudování a využití úkrytu pro následné pozorování. Pro orientaci v terénu je důležitá práce s mapou za použití busoly. V současné době je stále více upřednostňováno zařízení GPS, a proto je důležitá znalost a ovládání těchto přístrojů.

Nařízení další přípravy podle potřeb výkonu služby a činnosti zásahových jednotek je v kompetenci jednotlivých krajských ředitelů policie správ jednotlivých krajů.

Výcvik policistů je prováděn jednotlivými určenými instruktory zásahových jednotek, anebo příslušníky, kteří mají potřebné oprávnění vést určitý druh služební přípravy. Jedenkrát za dva roky jsou policisté přezkušováni z jednotlivých oblastí výcviku. Jejich výsledky jsou zaznamenávány do jejich osobních složek a slouží ke zpracování průběžného hodnocení práce policisty.

5.3 Taktická příprava u zásahových jednotek

Taktika služebních zákroků zásahových jednotek se odvíjí od poslání cílů a úkolů vnitřní struktury a organizace činnosti těchto jednotek¹⁸. Jednotlivé taktické postupy se utvářely od založení zásahových jednotek a prošly složitým vývojem, až se ustálily do současné podoby. Zpočátku si jednotlivé zásahové jednotky určovaly taktické postupy samy, přičemž čerpaly ze znalostí a zkušeností jednotlivých policistů, kteří se podíleli na založení zásahových jednotek. Jednalo se především o bývalé příslušníky útvaru rychlého nasazení, kteří již měli zkušenosti s touto problematikou. Informace a poznatky, ale i zkušenosti se získávaly také od zahraničních jednotek podobného typu. Tímto vývojem si zásahové jednotky vytvořily jednotlivé zásady taktiky zákroků, kterými se řídí i v současné době. Jedná

---

¹⁸ MACEK P. a kol.: Pořádková činnost policie (zvláštní část), Policie history, Praha 2003, str. 63-78

se například o vstupy do objektů a místností a taktický postup po objektu, činnost před započítím služebního zákroku, během průběhu a po jeho skončení.

Zásahové jednotky vždy zakročují pod jednotným velením. Služební zákrok je většinou prováděn jednou zakročující skupinou, které velí vedoucí skupiny. Pokud se na služebním zákroku podílí více skupin, velí služebnímu zákroku vedoucí zásahové jednotky nebo jím pověřený zástupce. Pokud zakročuje více zásahových jednotek, velící odpovědnost má ten vedoucí zásahové jednotky, která si vyžádala nasazení ostatních zásahových jednotek. Výhodou zákroku pod jednotným velením je především možnost nasazení většího počtu sil a prostředků, které mají zásahové jednotky k dispozici. Nevýhodou zde může být vzájemná nesevícenost zásahových jednotek a dílčí odlišnosti v taktických postupech. Proto je dobré, aby služební zákroky, pokud to lze, prováděli příslušníci téže zásahové jednotky, kteří se navzájem znají, zúčastňují se společně výcviku, na kterém si společně osvojují jednotlivé taktické zásady a postupy.

Taktika služebních zákroků zásahových jednotek je ovlivněna okolnostmi, které mají vliv na určení způsobu využití metod a prostředků, které budou použity při provedení služebního zákroku.

Určení správné taktiky a provedení služebního zákroku závisí na relevantních informacích. Potřebné informace k provedení služebního zákroku získávají zásahové jednotky jednak od útvarů, které si zásahovou jednotku vyžádaly, ale v současné době také z vlastních zdrojů. Zásahové jednotky nemají vlastní operativní pracovníky. Tuto činnost většinou vykonávají vyškolení specialisté, ale i jednotliví vedoucí skupin. Většina informací získaných příslušníky zásahové jednotky se realizuje prostřednictvím obhlídky místa zákroku, prostoru a objektu. U typizovaných objektů (např. panelové domy) lze získat informace

pomocí plánů, případně nákresů. Informace o objektech zvláštní důležitosti jako jsou banky a veřejné budovy získávají policisté zásahové jednotky prohlídkou těchto budov nebo při součinnostních cvičeních, které se v těchto objektech pravidelně uskutečňují.

Vzhledem k tomu, že zásahové jednotky zakročují pod jednotným velením, má největší odpovědnost za provedení služebního zákroku, velitel. Musí vyhodnotit dostupné informace, správně zhodnotit situaci, stanovit síly a prostředky, místo a čas zákroku, spojení, dopravu na místo určení, spolupráci s ostatními útvary policie, případně si vyžádat součinnost dalších složek integrovaného záchranného systému. V neposlední řadě určuje vlastní taktiku služebního zákroku. Velitel se z taktického hlediska samotného zákroku nezúčastňuje. Pokud by se takového zákroku zúčastnil, nebyl by schopen tyto veškeré úkoly zvládat. Jestliže nastane situace a to se jedná u neplánovaných zákroků, kdy se musí do zákroku sám zapojit, řídí služební zákrok jako velitel zákroku a již neprovádí žádné dílčí úkony, které by ho jakýmkoli způsobem odpoutávaly od informací nutných k rozhodování a velení. Velitel zákroku má pravomoc rozhodnout o započetí, či ukončení služebního zákroku. Činnost zásahových jednotek je ukončena okamžikem předání pachatele, či pachatelů trestné činnosti. O každém služebním zákroku sepíše velitel úřední záznam a formou hlášené služby, prostřednictvím operačního střediska krajského ředitelství, se informuje Policejní prezídium Policie České Republiky.

5.4 Nácvik chování v zátěži

S nárůstem celkové brutality pachatelů trestné činnosti je třeba počítat s tím, že možnost krizové situace, která eventuelně hrozí smrtí či zraněním bude pro policistu zásahové jednotky stále pravděpodobnější.

Co je vlastně krizová situace? Existují různé definice. Pro praxi je možné vyčlenit dva základní znaky. Jde o takovou situaci, kdy:

- a) osoba nemůže rychle užít běžně nacvičené vzorce chování. Jedná se tedy o situace, kdy nevystačí se svými běžnými návyky a stereotypy, ale situace ho nutí k originálnímu řešení,
- b) následkem toho dojde k celkové dezintegraci, strachu, úzkosti, chaotičnosti v jednání, prodloužení reakcí na vzniklou situaci, nejistotě¹⁹.

Z hlediska psychologie může být omezení uspokojování potřeb způsobeno například deprivací - nepřítomnost podnětů, objektů, které jedinec potřebuje k ukojení, například jako rukojmí. Druhým procesem může být frustrace - výrazná překážka v cestě za ukojením potřeby, například pouta na ruku, která brání vykonání potřeby či napití. Dalším významným faktorem je také stres – tlak, napětí, které vede k dezorientaci například útok ve tmě, neurotizace předcházejícími zvuky, výbuchy.

S působením těchto vlivů je nutno vždy počítat, jelikož mohou působit nejen na policisty, ale i na pachatele trestné činnosti. Vyrovnávání s těmito vlivy probíhá několika formami:

- 1. rezistentně - přiměřenou formou, má-li jedinec vědomosti a schopnosti, dojde ke zhodnocení situace a následné eliminaci působících vlivů.
- 2. agresivně - působící vlivy vyvolávají agresivitu ve formě verbální či fyzické. Tento stav může vést podle zaměření k tvrdému smetení překážky či k další dezintegraci.
- 3. regresivně - dojde k ukojení potřeby na vývojově nižším stupni. Například v zajetí místo běžného sociálního kontaktu dochází k prošení, donašečství na další zajatce.

---

¹⁹ LUKEŠ V., Strach ze smrti zdroj dezintegrace jednání pracovníka policie v extrémní zátěžové situaci, <http://www.ks.jc/ostodd/psycho/stres>

4. rezignací - nastoupení stádia pasivity, deprese, sebevražedných nálad²⁰.

Obecně platí, že čím více je jedinec fyzicky a duševně připraven a čím více je jedinec informován, o možnosti a vlivech v krizových situacích, tím vyšší je pravděpodobnost možnost jejího přežití.

Zásahové jednotky využívají a procvičují systém hodnocení a chování v zátěžových situacích používaný speciální jednotkou SAS z Velké Británie, který se nazývá VIZEE²¹.

V – vyhledat V krizové situaci je třeba co nejrychleji pokusit se přesně určit hlavní zdroj nebezpečí, nejnebezpečnějšího pachatele či nejnebezpečnější překážku. Následně se pokusit typovat možné následky z těchto zdrojů hrozící.

I – izolovat Pokusit se omezit zdroj potíží, ohraničit jeho působení, omezit jeho pohyb či šíření.

Z – zhodnotit Typovat povahu pachatele, varianty jeho chování, možné následky pro policistu a pro okolí.

E – evakuace Evakuace osob či věcí, které zvyšují ohrožení zakročujících policistů, popřípadě nezúčastněných osob. Může jít jednak o zneškodňování výbušnin, zastavení přívodu plynu, vody.

E – eliminace To je vlastní boj o přežití s pachatelem trestné činnosti.

Hlavní pozornost výcviku policistů zásahových jednotek je věnována na ohrožení plynoucí z kontaktu s pachatelem. Nelze však podceňovat ani jiné zdroje nebezpečí jako jsou nedostatek spánku, tekutin, jídla, riziko přehřátí či prochladnutí.

---

²⁰ LUKEŠ V., Strach ze smrti zdroj dezintegrace jednání pracovníka policie v extrémní zátěžové situaci, <http://www.ks.jc/ostodd/psycho/stres>

²¹ LUKEŠ V., Strach ze smrti zdroj dezintegrace jednání pracovníka policie v extrémní zátěžové situaci, <http://www.ks.jc/ostodd/psycho/stres>

5.5 Posttraumatická péče

V běžném pracovním dni plní policisté zásahových jednotek celou řadu úkolů. Většinu úkonů, zákroků a zásahů řeší rutině, což vyplývá z jejich vycvičenosti. V současné době stále častěji dochází k situacím, které vybočují z rámce normálních životních zkušeností a policisté se tak dostávají do stresových situací, které v nich mohou vyvolat hluboké otřesy. Mezi takové extrémní situace patří především vážné ohrožení vlastního života, ohrožení života kolegy, použití střelné zbraně se smrtelnými následky či těžkými zraněními, braní rukojmích a únosy, prožitek, kdy bylo zapotřebí přihlížet, jak jiná osoba v důsledku nehody byla vážně zraněna či zemřela.

Akutní zátěžové reakce se projevují během prvních čtyř týdnů po traumatu a v průběhu tohoto období rovněž odezní. Přetrvávají-li symptomy déle než jeden měsíc, jedná se o posttraumatickou zátěžovou reakci. Ta se projevuje během prvních tří měsíců po traumatu, ale může nastat i o několik měsíců nebo let později. Symptomy jak akutní, tak i posttraumatické zátěžové reakce jsou například: opětovné prožívání traumatu, událost se neustále vrací do myšlenkových pochodů, pocit izolace či odcizení od ostatních, poruchy spánku, podrážděnost, problémy s koncentrovaností, či naprostá rezignace²².

V reakci na tuto situaci byly u jednotlivých krajských ředitelství zřízeny týmy posttraumatické péče, se kterými spolupracují zásahové jednotky. Mezi členy týmu patří policejní psycholog, policejní lékař a vyškolení policisté. Tato spolupráce probíhá formou školení včetně vedení zásahové jednotky. Pomocí modelových situací či již uskutečněných služebních zákroků je trénováno chování nadřízených, kolegů, samotných postižených popřípadě životních partnerů.

---

²² LUKEŠ V., Strach ze smrti zdroj dezintegrace jednání pracovníka policie v extrémní zátěžové situaci, <http://www.ks.jc/ostodd/psycho/stres>

6. Spolupráce zásahových jednotek s ostatními subjekty

Zásahové jednotky spolupracují s jednotlivými službami Policie České republiky. Při záchranných pracích je možná spolupráce s ostatními bezpečnostními sbory a civilními organizacemi. Součinnost a spolupráce zásahových jednotek s ostatními složkami Policie České republiky je upravena zákonem a interními normativy akty řízení. Vedoucí zásahové jednotky je oprávněn při realizaci služebního zákroku vyžadovat součinnost od ostatních organizačních součástí krajského ředitelství a jednotlivých útvarů Policie České republiky, které mají povinnost tuto součinnost poskytnout²³.

Součinnost a spolupráci lze rozdělit na dvě oblasti:

- a) Součinnost a spolupráce s ostatními službami a útvary policie,
- b) součinnost a spolupráce s ostatními bezpečnostními sbory a civilními složkami.

6.1 Spolupráce s útvarem rychlého nasazení

Spolupráce s útvarem rychlého nasazení vychází ze Závazného pokynu policejního prezidenta č. 217/2008 čl. 3, a probíhá:

- a) v rámci společného výcviku,
- b) v případě společného služebního zákroku.

Útvar rychlého nasazení pořádá nepravidelně pro zásahové jednotky jednotlivých krajských ředitelství součinnostní cvičení, jehož cílem je secvičení těchto jednotek v případě společného zákroku.

---

²³ § 14-17 Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

V případě společného služebního zákroku vedoucí zásahové jednotky vždy informuje cestou operačního střediska Policie České republiky útvar rychlého nasazení a služebního funkcionáře, který rozhoduje o vyslání tohoto útvaru. Vyžádá si přítomnost útvaru rychlého nasazení na místě zákroku a informuje o provedených prvotních opatřeních proti teroristům, únoscům osob, nebo dopravním prostředkům. Útvar rychlého nasazení po rozhodnutí oprávněného služebního funkcionáře zpětně sdělí, v jakém časovém limitu nasadí vyčleněné síly a prostředky k provedení zákroku. Okamžik převzetí velení zákroku je nahlášen operačnímu středisku. Před provedením jednotného zákroku zásahová jednotka zajistí zejména uzavření vnitřního okruhu místa činu a vyjednávání, sleduje činnost a pohyb pachatele a shromažďuje informace o pachateli do doby převzetí zákroku útvarem rychlého nasazení. Pokud zásahová jednotka plní součinnostní úkoly s útvarem rychlého nasazení, je podřízena veliteli zásahové jednotky útvaru rychlého nasazení²⁴.

6.2 Spolupráce se službou kriminální policie a vyšetřování

Nejvíce služebních zákroků proti nebezpečným pachatelům, či pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů se uskutečňuje ve spolupráci se službou kriminální policie a vyšetřování. Vyžádání spolupráce zásahové jednotky s touto službou probíhá formou situační zprávy, kterou schvaluje ředitel krajského ředitelství či jeho zástupce. Při této formě spolupráce zásahové jednotky naplno využívají svých sil, prostředků a zkušeností získaných výcvikem a praxí. Zásahové jednotky spolupracují s těmito útvary zejména při zadržení zvláště nebezpečných pachatelů, u kterých je předpoklad, že jsou ozbrojeni a také formou

---

²⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, čl. 3, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

asistencí při domovních prohlídkách, rekonstrukcích, rekognicích, vyšetřovacích pokusech a dalších úkonech v rámci trestního řízení.

6.3 Spolupráce s útvary služby pořádkové policie

Zásahové jednotky jsou součástí pořádkové policie a podléhají velení ředitelství služby pořádkové policie. Tato součinnost vychází z interních normativních směrnic, rozkazů a nařízení a je prováděna formou posilování přímého výkonu služby v místech, kde je největší výskyt trestné činnosti, nebo při ochraně či obnovení veřejného pořádku, a to na základě požadavku služebního funkcionáře v rámci krajského ředitelství policie. Pokud zásahová jednotka provádí služební zákrok, služba pořádkové policie poskytuje součinnost formou uzavření místa služebního zákroku, odklonem dopravy popřípadě evakuací osob.

Zásahové jednotky spolupracují s eskortními útvary krajských ředitelství při eskortách osob zajištěných, předváděných, které jsou umístovány do vazby nebo do výkonu trestu odnětí svobody na které byl vydán příkaz k zatčení, popřípadě se podílejí na jejich střežení.

Další formy součinnosti zásahových jednotek s ostatními službami a útvary policie. Tato spolupráce probíhá formou využívání specialistů zásahových jednotek ostatním útvary policie ke speciálním účelům v rámci jejich působnosti. Potápěči se podílejí na záchranných pracích při hledání a vyzvednutí předmětů důležitých pro trestní řízení a při pátrání po pohřešovaných osobách. Odstřelovači jsou využíváni k zajištění bezpečnosti chráněných osob. Pyrotechnici se podílejí na výjezdech k místům nálezů munice a výbušnin. Vyjednávači jsou nasazováni v případech, kdy je potřeba vést vyjednávání. Policisté zásahových jednotek mohou poskytovat radu, či technické prostředky ostatním útvarům Policie ČR, které provádějí služební zákrok samy, ale nemají potřebné zkušenosti a technické vybavení.

6.4 Spolupráce se složkami IZS

Zásahové jednotky rovněž spolupracují při své činnosti a plnění úkolů s ostatními bezpečnostními sbory a civilními složkami, zejména v rámci integrovaného záchranného systému. Tato spolupráce vychází ze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ze zákona 273/2008 Sb., o Policii České republiky a Závazného pokynu policejního prezidenta č.217/2008, který upravuje činnost zásahových jednotek.

V případě vzniku živelních pohrom, či katastrof, průmyslových havárií, nebo velkých dopravních nehod, lze nasadit zásahovou jednotku k záchranným a likvidačním pracím. V těchto případech spolupracují příslušníci zásahových jednotek se složkami integrovaného záchranného systému, a to především hasičským záchranným sborem a lékařskou záchrannou službou. Mezi její úkoly v těchto případech patří např. ochrana bezpečnosti osob a majetku, záchranné a likvidační práce, dohled nad veřejným pořádkem, ochrana osob a objektů zvláštní důležitosti.

Závěr

Zásahové jednotky existují v rámci Policie České republiky od roku 1991. Za tuto dobu se tyto jednotky staly pevnou a neoddělitelnou součástí organizační struktury Policie České republiky. Jedná se o výkonné útvary, které jsou svou povahou a činností zaměřeny zejména na provedení zákroku. Tomu odpovídá organizace práce, struktura jednotky, vybavení a výcvik. Hlavním a nejdůležitějším úkolem je tedy účinné bezchybné provedení služebního zákroku k zadržení pachatele. Zásahové jednotky samozřejmě, jak již bylo uvedeno, provádějí ještě další činnosti. To jsou však činnosti, které provádějí více méně proto, že jsou k tomuto vycvičeny a mají odpovídající techniku, vybavení a potřebné zázemí.

Na začátku své existence plnily zásahové jednotky úkoly v celé šíři a škále problémů, a to od zákroků proti nebezpečným ozbrojeným pachatelům přes dohled na veřejný pořádek. Postupem doby se jednotky více profilyovaly a jejich činnost byla zužována. Zejména úkoly na úseku terorismu, únosů osob a dopravních prostředků se omezily na prvotní úkony a hlavní odpovědnost za provedení zákroku převzal útvar rychlého nasazení. Rovněž na úseku veřejného pořádku postupně převzaly odpovědnost za plnění úkolů nově se tvořící pořádkové jednotky krajských ředitelství a stálá pořádková jednotka Krajského ředitelství hlavního města Prahy a Krajského ředitelství Severomoravského kraje. Zásahová jednotka Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje a zásahová jednotka Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, byly pověřeny novými úkoly v souvislosti s pohotovostní ochranou jaderných elektráren Temelín a Dukovany. I zde se však v poslední době uvažuje o tom, že tento úkol bude plnit jiná organizační jednotka. Variant je několik. Uvažuje se o tom, že pokud budou pořádkové jednotky krajských ředitelství policie fungovat jako stálé jednotky, budou pověřeny tímto úkolem, nebo vznikne další

specializovaný útvar policie, jehož jediným úkolem bude právě pohotovostní ochrana jaderných zařízení.

Zásahové jednotky za dobu svého trvání dostatečně prokázaly, že jejich existence je opodstatněná. Výkon služby se více než dříve zaměřuje na posilování výkonu služby na teritoriu územních celků a provádění služebních zákroků směřujících k zadržení pachatele. Z pohledu výsledků se může zdát, že činnost zásahových jednotek je nižší, ale souvisí to právě s větší specializací jednotek a s celkovým poklesem nápadu trestné činnosti ve srovnání s devadesátými lety minulého století, kdy tyto jednotky započaly svoji existenci. Zásahové jednotky byly budovány Policií České republiky zejména jako útvary určené pro boj s organizovaným zločinem a závažnou kriminalitou. Zvláště v devadesátých letech minulého století, kdy byl zaznamenán prudký nárůst kriminality, který kulminoval na konci 20. století. Od té doby kriminalita klesá a v současné době lze hovořit o určité stagnaci. Zásahové jednotky určitě sehrály svůj význam v boji proti kriminalitě a za dobu své existence potvrdily správnost své existence. Samozřejmě s poklesem kriminality, zejména té závažné a v podmínkách probíhající ekonomické krize, se začínají ozývat hlasy, které volají po redukci těchto jednotek. Policisté jsou málo vytíženi. Je nutné udržovat tolik jednotek v rámci tak malé země, jako je Česká republika a v takovém početním stavu? Problém je daleko složitější, než jak se zdá na první pohled. Zpočátku působily zásahové jednotky pouze v rámci Policie České republiky. Zřízení a činnost těchto jednotek byla plně odůvodněna rozsahem a skladbou trestné činnosti a byla plně v kompetenci pouze Ministra vnitra České republiky. Postupem doby se však zřizování těchto podobných zásahových jednotek stalo módní záležitostí, a to nejen v rámci jiných bezpečnostních sborů, ale i v samotné Policii České republiky. Jestliže dříve běžně zásahové jednotky policie spolupracovaly s justiční stráží, vězeňskou službou, celními úřady a ostatními službami v rámci

Policie České republiky, dnes má každý subjekt svoji podobnou zásahovou jednotku, nebo alespoň zásahovou skupinu. Jedná se zejména o celorepublikové útvary služby kriminální policie a vyšetřování. Dokonce i městské policie ve větších městech mají své zásahové týmy a to zcela nad rámec zákonného zmocnění. V těchto týmech pak operují lidé, kteří nejsou dostatečně vycvičeni a vyškoleni k provádění zákroků pod jednotným velením, nejsou dostatečně technicky, ale i takticky vybaveni. Nezřídka takovéto zákroky končí ohrožením zdraví nebo životů a to jak osob, proti kterým zákrok směřuje, tak i samotných zasahujících policistů.

Stále platí, že zásahové jednotky služby pořádkové policie jsou v rámci Policie České republiky povolány k tomu, aby prováděly zákroky proti ozbrojeným nebezpečným pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů a organizovanému zločinu, k čemuž jsou vycvičeny a vybaveny odpovídajícími silami a prostředky a jsou způsobilé tyto zákroky provádět. Stále platí, že je nanejvýš nutné, aby v rámci organizace Policie České republiky tyto jednotky existovaly a byly připraveny plnit své úkoly v každém okamžiku své existence.

Jak jsem již ve své práci uvedl, zásahové jednotky jsou útvary policie, které plní celou řadu úkolů ať již podle zákona nebo dle interních aktů řízení. Do budoucna je předpoklad, že tyto jednotky budou plnit stanovené úkoly zejména v souvislosti se zákroky proti pachatelům trestné činnosti a jejich zadržením. Rovněž je předpoklad, že jako organizační články služby pořádkové policie budou plnit úkoly na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Nadále budou zásahové jednotky posilovat přímý výkon služby, neboť je třeba využít tyto síly a prostředky a jejich potenciál v rámci plnění obecných úkolů Policie České republiky. Co se týká plnění úkolů v rámci krizového řízení a krizových plánů, budou i nadále zásahové jednotky využívány k plnění úkolů v rámci integrovaného záchranného systému. Plnění v souvislosti s pohotovostní

ochranou jaderných zařízení budou i nadále provádět vyčleněné zásahové jednotky Jihočeského a Jihomoravského kraje. Důvody jsou zejména ekonomické, neboť vybudování nových speciálních útvarů pouze k ochraně těchto zařízení by představovalo velkou finanční zátěž. Ve hře je i varianta, že prozatímní pořádkové jednotky krajských ředitelství policie budou stálými pořádkovými jednotkami a pohotovostní ochrana jaderných zařízení, bude v náplni jejich práce. Do budoucna bude třeba oprostít zásahové jednotky od všech těchto činností, které je nějakým způsobem zatěžují a odčerpávají jejich síly a prostředky a ohrožují plnění hlavních úkolů těchto jednotek. Z výše uvedeného jasně vyplývá, že existence speciálních zásahových jednotek v rámci Policie České republiky je více než opodstatněná a i do budoucna se s těmito jednotkami počítá.

V současné době Policie České republiky prochází největší reorganizací, kterou snad nikdo nepamatuje. Tyto změny se samozřejmě nevyhnou ani takovým útvarům, jakými jsou zásahové jednotky služby pořádkové policie. Po účinnosti nového zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky je činnost zásahových jednotek upravena již pouze interními normativními akty řízení. Lze předpokládat, že v návaznosti na účinnost tohoto nového zákona dojde i k úpravě těchto interních aktů řízení. V souvislosti se vznikem krajských ředitelství se však diskutuje otázka, zda vytvořit určitý systém liniového řízení zásahových jednotek. Znamenalo by to, že zásahové jednotky by byly vyňaty z pravomoci ředitelů krajských ředitelství policie a byly by řízeny centrálně zřejmě z pozice policejního prezidia s tím, že by zůstal zachován současný počet zásahových jednotek. Územní působnost by byla rozšířena i o další nově vzniklá krajská ředitelství policie. Další variantou je, že u nových krajských ředitelství budou zřízeny zásahové jednotky. Tato varianta je značně ekonomicky náročná, nicméně do budoucna je předpoklad, že nově vzniklá krajská ředitelství si postupně zřídí tyto speciální útvary.

Přehled pramenů a použité literatury

- 1) BRÁZDA, J. *Komunální policie ve velkých městech*. Praha: PA ČR, 2008, 120 s. ISBN 978-80-7251-274-4,
- 2) ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál, 2000. 126 s. ISBN 80-7178-475-3,
- 3) KOVÁRNÍK, L. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. Praha: PA ČR, 2008. 172 s. ISBN 978-80-7251-277-5,
- 4) LUKEŠ V., *Strach ze smrti zdroj dezintegrace jednání pracovníka policie v extrémní zátěžové situaci*,
[http:// www.ks.jc/ostodd/psycho/stres](http://www.ks.jc/ostodd/psycho/stres)
- 5) MACEK, P. a kol.: *Pořádková činnost policie (zvláštní část)*, Police history, Praha 2003, ISBN: 80-86477-16-9,
- 6) MACEK, P., FILÁK A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*, Praha 2002 history, ISBN: 80-86477-10-X,
- 7) Pokyn ředitele odboru služební přípravy a sportu Ministerstva vnitra č.2/1999 k obsahu výcviku a prověrek příslušníků Policie České republiky z tělesné, střelecké a taktické přípravy a kritéria pro jejich hodnocení,
- 8) Rozkaz Ministra vnitra č. 10/1995 ze dne 26. ledna 1995, kterým se zřizují zásahové jednotky služby pořádkové policie,
- 9) Rozkaz policejního prezidenta č. 124/2008 ze dne 29. července 2008, vzorová systemizace služebních a pracovních míst Policie České republiky,
- 10) Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,
- 11) Závazný pokyn policejního prezidenta č.217/2008 ze dne 30. prosince 2008, kterým se upravuje činnost zásahových jednotek

Přílohy

Příloha č. 1

Výsledky činnosti zásahové jednotky Policie České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje

	Pořádková činnost	Speciální akce	Zadržení pachatelé	Sportovní akce	Ostatní 1)	Celkem	
1991	52	8	28	2	18	80	28
1992	164	22	42	4	7	220	42
1993	214	34	85	11	6	350	85
1994	225	39	72	9	4	331	72
1995	220	71	90	15	1	353	90
1996	219	34	49	4	4	327	49
1997	149	21	48	5	3	238	48
1998	36	19	45	3	4	133	45
1999	42	34	47	8	8	148	47
2000	20	15	42	3	5	71	42
2001	19	14	42	9	4	76	42
2002	20	15	32	6	2	70	32
2003	22	25	47	9	4	94	47
2004	23	27	49	8	4	106	49
2005	24	11	33	6	1	76	33
2006	25	10	18	7	1	99	18
2007	103	26	51	8	92	221	51
2008	294	30	53	11	58	408	53
2009	103	25	71	12	65	205	71

Legenda: **Počet ozbrojených pachatelů**

Počet služebních úkonů

Počet zadržených pachatelů

- výjezd pyrotechniků 1)
- výjezd potápěčů
- doprovody
- eskorty osob
- záchranné a pátrací práce
- výjezd vyjednavče